

ondersteuningsprofiel
Pronova

Inhoudsopgave	blz
1. Inleiding algemeen	3
2. Visie van Pronova op onderwijs en leerlingenzorg	5
3. Onderwijszorg op Pronova	6
4. Beschrijving basiszorg	10
4.1 Algemene afspraken basiszorg	10
4.1.1 De preventieve (onderwijs)zorg: tijdig signaleren van leer-,gedrags-en opvoedingsproblemen	11
4.1.2 Een aanbod voor leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie	13
4.1.3 Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer en minder dan gemiddelde intelligentie	13
4.1.4 Fysieke toegankelijkheid en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen met een (meervoudige) lichamelijke handicap	14
4.1.5 (Ortho)pedagogische en/of (ortho)didactische programma's en methodieken gericht op sociale veiligheid en het voorkomen van gedragsproblemen	14
4.1.6 Een protocol voor medische handelingen	15
4.1.7 De curatieve zorg die de school samen met ketenpartners kan bieden	15
4.2 Zorgstructuur	16
4.3 Planmatig werken	17
4.4 Algemene kwaliteit	18
5. Beschrijving extra zorg	18
6. Grenzen en groeimogelijkheden van de school	19
6.1 Groeimogelijkheden en grenzen van het onderwijs-concept van Pronova	19
6.2 Groeimogelijkheden en grenzen van Pronova op de vijf velden van voorzieningen	20
6.3 Scholing team Pronova	21
Bijlage:Overzicht Scholing Pronova	22

1.Inleiding en Kader

Inleiding

Bij de uitwerking van dit zorgprofiel is uitgegaan van de door Sardes ontwikkelde en beschreven schoolzorgprofielen (1.1). Het SWV Slinge Berkel, waar Pronova deel van uitmaakt, heeft in haar beschrijving van de zorgprofielen gekozen voor dit model, dat ook wordt gebruikt door alle scholen van het primair onderwijs in de Oost Achterhoek.

In het schooljaar 2010-2011 heeft Sardes op alle PO en VO-scholen in deze regio haar audit afgenomen, om te kunnen vaststellen of wij een regionaal dekkend netwerk vormen en waar verdere ontwikkeling nodig dan wel gewenst is.

De ontwikkelingen in de maatschappij werken door in het onderwijs. We staan voor grote uitdagingen wanneer we de kwaliteit van het onderwijs aan alle leerlingen willen waarborgen. Door een gezamenlijke visie en missie willen we deze uitdaging aangaan. In de komende twee jaar willen we het onderwijszorgaanbod verder ontwikkelen. Het onderwijszorgaanbod van de school wordt bepaald door de mate waarin het gehele onderwijsconcept bijdraagt aan het zich geaccepteerd voelen van leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte en de positie op vijf velden van de onderwijsbehoefte (1.2). We bekijken waar we staan als het gaat om het onderwijszorgaanbod en waar we over twee jaar willen zijn en wat moeten we doen om er te komen.

Basiszorg.

In het kader van passend onderwijs wordt van elke school verwacht dat die een bepaalde basiszorg biedt. Hieronder vallen afspraken die gemaakt zijn over preventieve zorg, taal- en rekenproblemen, afstemming op cognitieve capaciteiten, fysieke toegankelijkheid, orthopedagogische- en orthodidactische programma's, medische handelingen en curatieve zorg

Tevens een beschrijving van de zorgstructuur, de manier van werken en de algemene kwaliteit horen hierbij.

In hoofdstuk 4 staat beschreven hoe Pronova basiszorg biedt aan alle leerlingen.

Extra Onderwijszorg

Naast de basiszorg biedt elke school op een andere manier extra zorg. Het gaat dan om zorg die niet valt onder de basiszorg. In hoofdstuk 5 kunt u lezen hoe Pronova extra zorg, die vaak individueel van aard is en buiten de basiszorg valt, vorm geeft

SWV Slinge Berkel heeft een samenwerking met gespecialiseerde onderwijsvoorzieningen. Wanneer de problematiek rondom een leerling te complex is voor Pronova en Pronova de hulp inschakelt van deze onderwijsvoorzieningen dan valt deze zorg ook onder extra onderwijszorg.

Achtergrondinformatie onderwijszorg

Het hart van de onderwijszorg ligt in de klas, in de dialoog tussen de docent en de leerling met als inzet de volgende vragen van de docent: "Wat heb je nodig van mij?" en "Wat kan ik bieden aan jou?". Hierbij wordt handelingsgericht gewerkt, we sluiten aan bij de onderwijsbehoefte van de individuele leerling. De indeling van de school naar een profiel voor wat betreft het schoolconcept, wordt bepaald door het niveau van de dialoog en het niveau waarop aanpassingen ingezet worden.

1.1 Schoolzorgprofielen

In het licht van Passend Onderwijs kunnen vier schoolzorgprofielen binnen het regulier voortgezet onderwijs worden onderscheiden, te weten:

1. de *netwerkschool*
2. de *begeleidingsschool*
3. de *dialoogschool*
4. de *integratieschool*

Onder deze vierdeling van schoolprofielen ligt een dimensie die loopt van gesegregeerd ('exclusie') naar geïntegreerd onderwijs ('inclusie'). In andere woorden: de *netwerkschool* profiteert adequaat en optimaal van de geïnstitutionaliseerde speciale (onderwijs)zorg binnen andere instellingen, zoveel mogelijk gelegen in de directe omgeving van de school. Deze is aanwezig in andere speciale scholen, of in gespecialiseerde zorginstellingen als een revalidatiecentrum. Op de *integratieschool* daarentegen is in principe alle speciale onderwijszorg 'in huis' aanwezig om zorgleerlingen te kunnen handhaven, mede door een vaste partnerrelatie met zorginstellingen buiten het onderwijs zoals het genoemde revalidatiecentrum.

Het profiel van het onderwijszorgaanbod van een reguliere school wordt bepaald door:

- de mate waarin het onderwijsconcept bijdraagt aan het zich geaccepteerd voelen van leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte en
- de positie op vijf velden van onderwijsbehoefte

1.2 Vijf velden van onderwijsbehoeften

1. de hoeveelheid aandacht/handen in de groep
2. speciale onderwijsmaterialen
3. de ruimtelijke omgeving
4. expertise
5. samenwerking met externe instanties

De groeimogelijkheden en grenzen van Pronova t.a.v het schoolzorgprofiel en de vijf velden van onderwijsbehoeften worden uitgewerkt in hoofdstuk 6

2. Visie van Pronova op onderwijs en leerlingenzorg

Missie en visie

Samen maken we er werk van!

Missie

De missie van Pronova is het bieden van scholing, diplomering en toeleiding naar werk in de Oost Achterhoek. Leerlingen doen dit op basis van zelfredzaamheid en goed burgerschap.

Visie

Om deze missie te bereiken streeft Pronova een duidelijke visie na:

- Pronova hanteert flexibele programma's.
- Pronova stelt individuele trajecten centraal.
- Pronova werkt intensief samen met partners in de regio die zich in de missie herkennen.

De uitgangspunten daarbij zijn:

- We leiden toe naar arbeid en diploma.
- We zijn degelijk, consistent en doen wat we beloven.
- We weten wat we willen.
- We zijn een gezellige, aardige en betrouwbare buur in de Oost Achterhoek.

Toelichting missie en visie

Pronova werkt aan haar missie en visie door individuele trajecten scherp af te stemmen op de kwaliteiten van de leerlingen.

Pronova maakt gebruik van dat wat goed is in elke mens en wenst dit maximaal door te ontwikkelen.

Pronova maakt weloverwogen gebruik van de kwaliteiten en mogelijkheden van de medewerkers.

Pronova is een ondernemende school met hart voor de Oost Achterhoek.

3 Onderwijszorg op Pronova.

Waar staat Pronova als het gaat om zorg?

Bron: Audit Sardes 2010

Over het geheel genomen is Pronova te karakteriseren als een dialoogschool. Het profiel van het onderwijszorgaanbod van een reguliere school wordt, zoals gezegd, bepaald door:

- de mate waarin het onderwijsconcept bijdraagt aan het zich geaccepteerd voelen van leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte en
- de positie op vijf velden van onderwijsbehoefte

Hieronder een beschrijving van beide punten geldend voor Pronova.

De mate waarin het onderwijsconcept bijdraagt aan het zich geaccepteerd voelen van leerlingen met een speciale onderwijsbehoefte

Binnen Pronova zijn voldoende groeimogelijkheden die meer leerlingen kansen bieden met speciale onderwijsbehoeften om onderwijs te geven, maar ook om de 'gewone' leerlingen meer aan hun specifieke onderwijsbehoeften aangepast onderwijs te bieden. Pronova toont zich een open, gastvrije school die de discussie rond de onderwijszorg naar aanleiding van de ontwikkelingen rond Passend Onderwijs graag aangaat.

Op Pronova wordt het onderwijsaanbod afgestemd op de onderwijsbehoefte en het toekomstperspectief van de individuele leerling. Middelen hierbij zijn het Individueel Ontwikkeling Plan (IOP) met bijbehorend portfolio en het Leerling Volg Plan (LVP). De mentor is de spil in de begeleiding van de leerlingen en het eerste aanspreekpunt voor leerling, ouders en leerkrachten. De begeleiding richt zich zowel op het welbevinden als op de schoolvorderingen en resultaten van de leerling. De mentor is mede verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van handelingsplannen.

Pronova heeft een Intern Zorg Team (IZT) waarin specialisten (orthopedagoog en zorgcoördinator) zich bezig houden met het verlenen van extra zorg en begeleiding. Zij kunnen de leerling ondersteunen en/of de docent of mentor adviseren en coachen. De mentoren nemen de eerste lijnszorg op. Deze worden ondersteund door externe Ambulant Begeleiders (AB'er) van Cluster 2, 3- en 4 scholen. Zij zijn ook een onderdeel van het steunpunt in de school. Iedere dag zijn ze fysiek aanwezig van 8.50 tot 10.15 op de leerwerkplaats.

Het zorgteam stuurt de mentoren aan in de uitvoering van hun taak en coördineert alle activiteiten van het betreffende team op onderwijskundig en pedagogisch gebied. Schoolbreed wordt de zorg gecoördineerd door de zorgcoördinator. Hij heeft zowel een uitvoerende als beleidsvoorbereidende functie. Hij zit in het intern zorgteam (IZT), waarin aangemelde leerlingen worden doorgesproken met de orthopedagoog. Zo nodig wordt opgeschaald naar het externe zorgadviesteam (ZAT) of ondersteuningsteam (OT) op het niveau van het samenwerkingsverband (SWV).

De cijfers waaruit blijkt in welke mate Pronova tegemoet komt aan leerlingen met speciale onderwijsbehoeften zijn als volgt:

De speciale zorg wordt formatief verzorgd door drie medewerkers die samen voor ongeveer 160 leerlingen ongeveer **1,6** fte vormen. Daarnaast wordt er door de externe AB'er ongeveer **0,5** fte ingezet.

Op de teldatum **01-10-2014** telde de school **163** leerlingen verdeeld over **11** klassen.

Er zijn een kleine 25 leerlingen met een dyslexieverklaring op school.

Daarnaast zijn er nog 2 leerlingen die structureel extra ondersteund worden in het onderwijsproces op basis van gastleerlingschap. In het onderwijsproces van deze leerlingen is sprake van een nauwe samenwerking met een andere (gespecialiseerde) onderwijssetting.

De positie op vijf velden van onderwijsbehoefte

Kijkend naar de vijf velden van voorzieningen die mede bepalen wat voor een soort zorgprofiel een school heeft, blijkt dat Pronova op alle gebieden past bij het profiel van een dialoogschool. Op één van de vijf velden, namelijk ruimtelijke omgeving is Pronova een integratieschool te noemen.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een dialoogschool.

De groepsgrootte in de onderbouw is maximaal 15 leerlingen, voor de praktijkvakken maximaal 10 leerlingen. De mentor is de spil en heeft in de groepen 1, 60 % contacttijd met zijn leerlingen, voor de groepen 2 en 3 is dat 40 % en 30 % contacttijd. In de bovenbouw is de groepsgrootte maximaal 18 leerlingen.

De situatie van Pronova past bij het prototype dialoogschool:

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
1. Hoeveelheid aandacht en tijd	Pronova streeft ernaar om de groepsgrootte in de onderbouw zo klein mogelijk te houden.	- Eenmalig na aanmelding: Er is ruime tijd voor een warme overdracht ,logopedische screening en een intakegesprek met schoolmaatschappelijk werker - Er is speciale begeleiding op structurele basis beschikbaar vanuit: zorgcoördinator orthopedagoog remedial teacher logopedist SOVA trainer motorische vaardigheidstrainer dyslexiespecialist huiswerkbegeleider jobcoach - De zorgcoördinator bewaakt

		de voortgang van de schoolloopbaan van de leerling • Er is speciale onderwijszorg door ab'er cluster 2/3/4 (gedurende enkele dagdelen per week).
--	--	--

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Op dit punt heeft Pronova veel in huis. Naast voor het praktijkonderwijs vervaardigde methodes zijn er ook andere specifieke materialen beschikbaar. De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een dialogeschool:

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
2. Onderwijs-materialen	• Er wordt niveau- en tempodifferentiatie toegepast binnen de les-methoden. Er zijn methoden aanwezig behorend bij uitstroomrichtingen: sociale werkvoorziening, werk in vrije bedrijf en doorstroom MBO • Er is aanvullend remediërend materiaal, behorend bij de gebruikte lesmethoden en bij de specifieke sociaal emotionele problematiek. • Er wordt lesstof aangeboden vanuit leerlijnen die gebaseerd zijn op de kerndoelen.	• Er is een orthotheek met onderwijsmaterialen die tegemoet komen aan specifieke didactische kenmerken, speciale pedagogische/ psychologische kenmerken en fysieke/lichamelijke kenmerken. • Er wordt door de hele school gewerkt met een speciaal programma voor de sociaal-emotionele ontwikkeling (mag ik meedoen, leefstijl en rots en water)

Veld 3: de ruimtelijke omgeving

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een integratieve school. Pronova kan beschikken over een zeer goed toegerust gebouw.

Diverse ruimtes kunnen in voorkomende gevallen naar behoefte ingezet worden (therapie, verzorging etc.). Het personeel gaat flexibel om met het gebruik maken van deze ruimtes. In de school zijn veel ruimtes aanwezig voor het begeleiden van individuele leerlingen of groepjes. Er zijn flexplekken waar leerlingen zelfstandig met een computer aan een taak kunnen werken. De school is zo ingericht dat praktijk- en theorievakken niet naast elkaar liggen. Groepen in de onderbouw hebben voornamelijk les in een eigen lokaal. Pronova is goed toegankelijk voor alle leerlingen, ook voor leerlingen met een lichamelijke beperking.

Veld 4: de expertise

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een dialoogschool.

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
4. Expertise	• Onderwijsassistenten en leerkrachten hebben kennis en vaardigheden in het omgaan met verschillen, zij weten de dialoog met de leerling te voeren. • Via collegiale consultatie, in vergadering en onderling, blijven leerkrachten scherp.	• Het team heeft kennis en vaardigheden in het omgaan met verschillen. • Experts m.b.t. voorkomende stoornissen en beperkingen zijn direct beschikbaar (bijv. schoolmaatschappelijk werker, orthopedagoog en logopedist).

Er is veel kennis op het gebied van speciale onderwijsbehoeften. De kennis wordt op peil gehouden door regelmatige teamscholing. Er is ook veel expertise beschikbaar in het interne zorgteam. Verder is specifieke expertise van buiten snel inzetbaar door de intensieve relatie die met cluster 2,3 en 4 wordt onderhouden.

Jaarlijks worden er teamscholing gegeven. Mensen die individuele scholing volgen, koppelen dit terug naar het team. Handelingsgericht werken (HGW) wordt vanuit de basis ingevoerd. Elk jaar wordt er naar aanleiding van het kwaliteitsonderzoek (o.a. in het kader van 'Vensters voor Verantwoording') een beleidsvoornemen geschreven. Dit wordt jaarlijks geëvalueerd en de opbrengsten worden gepresenteerd aan elkaar.

Voor de veel voorkomende beperkingen en stoornissen is expertise beschikbaar. In de houding van de teamleden is verder zichtbaar dat men bij toelating van leerlingen met een nog onbekende problematiek bereid is om zich daarin te verdiepen.

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een dialogeschool.

Veld	Setting	
	Binnen de klas	Binnen de school
5. Samenwerking met andere instanties	• De zorgcoördinator , mentor, remedial teacher en leerkrachten werken regelmatig samen met professionals van externe instanties (bijv. algemeen maatschappelijk werk, BJZ, GGD, GGZ)	• Er is regelmatig samenwerking en afstemming met professionals uit vso(ab-ers) en zorginstellingen • Externe experts zijn op afroep beschikbaar als daar behoefte aan is .

4. Beschrijving basiszorg

4.1 Algemene afspraken basiszorg

Het begrip Basiszorg moet worden gezien als het onderwijs/zorgaanbod voor leerlingen zonder indicatie, waarin preventieve en curatieve interventies planmatig worden uitgevoerd op kwaliteitsniveau die passen binnen de onderwijsstructuur van Pronova met zo nodig de inzet van expertise van het VSO en andere ketenpartners (hulpverlening en ander ondersteunende instanties).

4.1.1 De preventieve (onderwijs)zorg: tijdig signaleren van leer-, gedrags- en opvoedingsproblemen

Een aantal aspecten spelen een rol bij de preventieve zorg die Pronova biedt. Deze aspecten hebben allemaal het doel problemen op het gebied van leren, gedrag of opvoeding te signaleren zodat zij vroegtijdig opgepakt kunnen worden. Hieronder worden deze aspecten beschreven.

De mentor

Het functioneren van de mentor is binnen Pronova erg belangrijk. De mentor is de spil en het eerste aanspreekpunt voor leerlingen en ouders. Binnen de pedagogische driehoek (leerling, ouders en school) is de mentor altijd het aanspreekpunt.

De mentor wordt gevoed door het team, zijn groep leerlingen en de ouders. Signalen over de ontwikkeling van de leerling gaan als eerste naar de mentor. Deze worden besproken met ouders en lid zorgteam.

Leerlingbespreking in het team.

Elke mentor heeft de mogelijkheid tweewekelijks leerlingen met hulpvragen of zorgsignalen te bespreken tijdens een vergadering. Is de teamexpertise onvoldoende om de hulpvraag te beantwoorden of het zorgsignaal op te pakken, dan wordt de leerling worden besproken in het intern zorgteam voor verdere consultatie.

Didactische Toetsen

Als een mentor op didactisch gebied zorgen heeft worden er didactische toetsen gebruikt om de problemen verder in kaart te brengen. Vanuit de toetsgegevens kan dan gerichte hulp geboden worden op didactisch gebied.

Naast de methodegestuurde didactische toetsen wordt in leerjaar 1 de mogelijkheid geboden om het Drempelonderzoek af te nemen bij leerlingen, die onverwachte prestaties laten zien.

Ook wordt bij de overgang van onderbouw naar bovenbouw voor A-leerlingen (leerlingen die later richting sociale werkvoorziening uitstromen) een drempelonderzoek afgenomen.

Voor alle andere leerlingen worden de toetsen van Deviant afgenomen. Deviant is een methode die zich richt op het ontwikkelen van basisvaardigheden (op bijvoorbeeld het

gebied van taal en rekenen) die leerlingen moeten beheersen als zij aan een MBO een opleiding willen beginnen.

Magister

Magister is een leerlingvolgsysteem waarin we allerlei informatie vastleggen ter ondersteuning van het onderwijsleerproces. Het geeft naast de didactische vorderingen ook een overzicht van instroomgegevens, verzuim, incidenten en correspondentie. Deze overzichten worden gebruikt bij de evaluatiegesprekken met leerling en ouders, bij teambesprekingen en in het intern zorgteam.

Ontwikkelingsperspectief in LeerVolgPlan(LVP)

Iedere leerling heeft een LVP dat gekoppeld is aan Magister. Hierin staan naast vaste gegevens, zoals intakegegevens uit de gesprekken met ouders en leerlingen, ook jaarlijkse gegevens, zoals handelingsplannen, beoordelingen van de stage, praktijkvakken, de leerwerkplaats en theorie. Dit plan wordt onder andere gebruikt tijdens leerlingenbesprekingen en voor de overdracht naar de volgende groep.

Individueel ontwikkelingsplan (IOP)

Iedere leerling heeft een IOP en daarnaast een portfolio. Het IOP staat op de leerlingenschijf bij de leerling. De leerkracht heeft hier toegang toe. Twee keer per jaar wordt deze opnieuw aangevuld door de leerling. De mentor heeft hierbij een coachende rol. Twee keer per jaar houdt de leerling een presentatie. Uit het LVP worden formulieren gehaald die in het portfolio gestopt wordt. Het is allemaal naar leerlingen toe geschreven.

Vanaf schooljaar 2015 werken we ook met ontwikkelingsperspectief. Hiervoor is nauw contact met ouders.

Ouderparticipatie

Pronova vindt het belangrijk dat ook ouders actief zijn bij het preventief signaleren van zorgen of problemen bij hun kind. Ouders worden gezien als partner en hebben een gedeelde verantwoordelijkheid ten aanzien van de ontwikkeling van hun zoon of dochter samen met de school. In het belang van de leerling zoekt Pronova naar optimale afstemming en samenwerking met ouders. De mening van de leerling zelf wordt hierbij net zo gerespecteerd als die van leerkrachten en ouders. Hierbij wordt het uitgangspunt van Handelingsgericht Werken gehanteerd.

Ouders worden betrokken bij het team- en schoolbeleid via ouderavonden. Ouders hebben de mogelijkheid zich aan te melden voor de oudergeleding van de MZR of de OR.

Ouders kunnen via het Ouderportaal van Magister, een voor hen ingerichte voorziening via internet, informatie vinden die specifiek voor hun kind geldt. Hierbij kan men denken aan persoonsgegevens, rooster, absentie e.d. Daarnaast hanteert Pronova in de onderbouw een communicatieboekje waarin de dagelijkse gang van zaken tussen ouders en mentor gecommuniceerd kan worden.

Pronova informeert de ouders over onderwijsontwikkelingen en schoolactiviteiten door middel van nieuwsbrieven en informatiebijeenkomsten.

4.1.2 Een aanbod voor leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie

Algemeen

Alle leerlingen op Pronova hebben moeite met leren. In algemene zin hebben alle leerlingen moeite met het leren van taal of rekenen en is het voor alle leerlingen op Pronova mogelijk om van bepaalde hulpmiddelen of extra faciliteiten gebruik te maken. Hiervoor is geen diagnose dyslexie of dyscalculie nodig.

Voor kinderen met een totaal IQ lager dan 70 of een verbaal IQ lager dan 70 is er hoe dan ook sprake van een leerprobleem in het algemeen en kan men niet spreken van een specifiek taal- of rekenprobleem in de vorm van dyslexie of dyscalculie.

Dyslexie/Taalproblemen

Bij de begeleiding van leerlingen met taalproblemen dient het Protocol Dyslexie als uitgangspunt. Op Pronova is het leren omgaan met de beperking dyslexie het hoofddoel. Er wordt geremedieerd' gedispenseerd en gecompenseerd. Enkele teamleden zijn geschoold in dyslexie en wat het kan betekenen voor het leerproces van de leerling en de toepassing van hulpmiddelen.

Pronova biedt de leerlingen de mogelijkheid tot het deelnemen aan een dyslexie screeningsonderzoek dat door een specialist in school wordt begeleid. Het diagnostisch dyslexieonderzoek vindt buiten school plaats, in school vinden de vooronderzoeken plaats. Een dergelijk diagnostisch onderzoek wordt vaak pas geadviseerd als een leerling waarschijnlijk door zal stromen naar een MBO-school, want daar is een diagnose dyslexie nodig om gebruik te kunnen maken van extra faciliteiten. Op Pronova kan dit ook zonder diagnose. Op kosten van ouders kan wel eerder een dyslexieverklaring worden aangevraagd, wanneer dit van belang is voor de aanschaf van software, op kosten van de zorgverzekeraar.

Kurzweil en Sprinto zijn spraaksoftwareprogramma's die ingezet worden voor leerlingen met dyslexie of taalproblemen.

Dyscalculie/rekenproblemen

Op Pronova worden leerlingen met rekenproblemen ondersteund in kleine groepen door een leerkracht. Samen met de mentor wordt bepaald welke leerstof extra wordt geoefend.

Pronova heeft een docent die zich rekenspecialist mag noemen, deze wordt ingezet als er sprake is van rekenproblemen.

4.1.3 Onderwijsprogramma's en leerlijnen die zijn afgestemd op leerlingen met een meer en minder dan gemiddelde intelligentie

Pronova biedt in principe onderwijs aan leerlingen met een intelligentie tussen de 60 en de 80. Het onderwijsaanbod is afgestemd op dit niveau.

Leerlingen krijgen ondersteuning van mentoren of van de logopedistes die gespecialiseerd zijn in RT en SOVA. Die bieden ook een aanbod voor leerlingen met taal, spraak en stemproblemen, hieronder valt ook de NT-2 begeleiding. Ook wordt er ondersteuning geboden in groepjes, bij de theorie en praktijkvakken, denk aan VCA, praktijk lassen, praktijk groen en autorijbewijs. Ook vindt er individuele ondersteuning en begeleiding plaats op de algemeen dagelijkse verrichtingen zoals plannen, agenda gebruik, organiseren en klokkijken .

Er is leerling bemiddeling gerealiseerd waarbij leerlingen elkaar ondersteunen bij het oplossen van conflicten onderling.

Er is er op woensdagmiddag een huiswerkklas, hier gaan leerlingen van verschillende groepen naar toe. Ze krijgen ondersteuning bij diverse huiswerktaken.

Toch kan het zijn dat er leerlingen op Pronova zitten die het algemene onderwijsaanbod te moeilijk of te makkelijk vinden. Voor deze leerlingen worden aparte leerlijnen uitgezet. Voor zwakkere leerlingen kan dit bijvoorbeeld betekenen dat zij stof vanuit het cluster 3 onderwijs aangeboden krijgen en in hun rooster meer praktijken krijgen.

Voor sterkere leerlingen kan dit betekenen dat zij bijvoorbeeld Nederlands en Wiskunde op (V)MBO niveau aangeboden krijgen en tijdens praktijken meer verdieping krijgen door ingewikkeldere opdrachten. Opstromen naar het VMBO wordt gestimuleerd als didactische scores in combinatie met werkhouding en intelligentie hiernaar zijn

4.1.4 Fysieke toegankelijkheid en de beschikbaarheid van hulpmiddelen voor leerlingen met een(meervoudige) lichamelijke handicap

Het schoolgebouw van Pronova is rolstoeltoegankelijk. Daarnaast is het gebouw in het bezit van een invalidentoilet en invalidendouche

4.1.5 (ortho)Pedagogische en/of (ortho)didactische programma's en methodieken gericht op sociale veiligheid en het voorkomen van gedragsproblemen

Pronova biedt de volgende programma's aan gericht op sociale veiligheid en het voorkomen van gedragsproblemen:

- Structurele SOVA lessen " Mag ik meedoen" en in het eerste leerjaar wordt de mentor ondersteund door een SOVA specialist.
- Structurele sociale vaardigheidslessen met behulp van de methode Leefstijl.

- Rots & Water Weerbaarheidstraining.
- Individuele sociale vaardigheidstraining gericht op een specifieke hulpvraag.
- Individuele mentorgesprekken gericht op welzijn van de leerling.
- Individuele begeleiding door een orthopedagoog bij (dreigende) psychische- of gedragsproblemen.
- Individuele begeleiding door een schoolmaatschappelijk werker bij (dreigende) sociale problemen.

4.1.6 Een protocol voor medische handelingen

Op Pronova zijn verschillende medewerkers opgeleid tot Bedrijfs hulpverlener(BHV). Elke dag is er tenminste één van de opgeleide BHV'ers aanwezig.

Daarnaast is er een overzichtslijst van de leerlingen die specifieke medische hulp nodig hebben. Wanneer uitleg aan het hele team nodig is bij bepaalde medische hulp voor een specifieke leerling dan wordt het hele team geïnformeerd tijdens een teamvergadering.

4.1.7 De curatieve zorg die de school samen met ketenpartners kan bieden

Pronova werkt met verschillende instanties samen als er zorgen rondom een leerling zijn. Hieronder volgt een opsomming van deze instanties met daarbij een beschrijving van hoe Pronova met hen samenwerkt.

De leerplichtambtenaar

Pronova houdt met behulp van de conciërge en leerlingencoördinatoren goed in de gaten welke leerlingen wanneer afwezig zijn en waarom. Als een leerling opvallend vaker of langduriger afwezig is wordt er uiteraard contact gezocht met de ouders door een leerlingencoördinator of mentor en dan wordt dit gemeld bij de leerplichtambtenaar. De zorgcoördinator van Pronova heeft regelmatig contact met de leerplichtambtenaar(1x in de 7 weken). De leerplichtambtenaar helpt Pronova verzuimende leerlingen weer naar school te krijgen en controleert of leerlingen wel voldoende naar school gaan.

Ondersteuningsteam(OT)

Het OT is een team dat bestaat uit professionele hulpverleners. Het team begeleidt kinderen/jeugdigen en /of hun gezin als er problemen zijn. Dit doen zij in nauwe samenwerking met de organisaties voor jeugdzorg die actief zijn binnen de gemeentes.

Pronova kan zo nodig leerlingen aanmelden bij het OT

Bureau Jeugdzorg (BJZ)

Pronova neemt contact op met Bureau Jeugdzorg in afstemming met ouders als de zorgen rondom een leerling zo groot zijn dat er meer hulp nodig is. Bureau Jeugdzorg wordt dan ingezet om een indicatie af te geven voor verdere hulp.

Wanneer Bureau Jeugdzorg betrokken is bij een leerling die al op Pronova zit dan wordt hierover gecommuniceerd en wordt er overlegd om een zo goed mogelijke afstemming te bereiken. Vanaf 1 januari 2015 valt het onder de regie van de gemeentes

GGnet

Pronova neemt contact op met GGnet in afstemming met ouders als de zorgen rondom een leerling zo groot zijn dat er meer hulp is.

Wanneer GGnet betrokken is bij een leerling die al op Pronova zit dan wordt hierover gecommuniceerd en is er overleg om een zo goed mogelijke afstemming te bereiken.

MEE

Voor hulp thuis in de vorm van opvoedingsondersteuning kan MEE ingeschakeld worden. Na een doorverwijzing vanuit Pronova komt een consulent van MEE bij ouders en jongere thuis voor een intakegesprek. Op basis daarvan kunnen zij samen met ouders afstemmen wat nodig is. De samenwerking tussen MEE en Pronova verloopt goed.

Iriszorg

Er is vanuit Pronova goed contact met Iriszorg . Wanneer er een vermoeden is van verslaving kan de school advies vragen. Iriszorg kan trainingen voor leerlingen op school geven en geeft ook voorlichting aan ouders.

4.2 Zorgstructuur

In het onderwijszorgprofiel van de school wordt in ieder geval aangegeven wat de expertise is van de school en hoe die zichtbaar wordt in de onderwijsorganisatie van de school. Ook wordt aangegeven hoe de specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut en met welke ketenpartners de school samenwerkt.

Intern Zorgteam (IZT)

Het Intern Zorgteam(IZT) bestaat uit de zorgcoördinator (voorzitter) en de orthopedagoog . Dit team komt iedere week bij elkaar. De adviezen worden door iemand van het zorgteam teruggekoppeld naar de mentor. De verslaglegging vindt plaats in het leerlingvolgsysteem.

Zorgcoördinator

De zorgcoördinator is de regisseur van de leerlingenzorg binnen Pronova en dat kan ook voor externe partners zijn. (1 FTE)

De Zorgcoördinator coördineert, adviseert en stemt de zorg af met het management, de teams, het Samenwerkingsverband en ander externe ondersteunende onderwijs- en hulpverlenende instanties. Daarnaast heeft hij zitting in de toelatingscommissie van de

school en bespreken met de orthopedagoog de aanmeldingen van leerlingen met specifieke hulpvraag.

Orthopedagoog

De orthopedagoog is een universitair opgeleide gedragswetenschapper en is op Pronova lid van het Intern Zorgteam en de toelatingscommissie.

De orthopedagoog wordt voornamelijk belast met leerlingen die dreigen vast te lopen in het onderwijsproces en/of in hun eigen ontwikkeling, waarbij de oorzaak ligt op kind-kenmerken.

De voornaamste doelstellingen van inzet van de orthopedagoog zijn:

In gesprek(ken) met leerling(en), team en ouders het probleem duidelijk krijgen en

- Zo nodig verrichten van onderzoeken bij de jongere en het opstellen van een handelingsstrategie.
- Zo nodig doorverwijzen van de jongere naar externe hulpverlening.
- Contact onderhouden met deze externe instantie om (be)handeling en voortgang op elkaar af te stemmen.
- Het ondersteunen en adviseren van de teams d.m.v. handelingsadviezen.
- Zo nodig een coachings-traject bieden.

4.3 Planmatig werken

Pronova werkt planmatig volgens principes van handelingsgericht werken(HGW). De uitgangspunten van handelingsgericht werken zijn:

1. Onderwijsbehoeften van leerlingen staan centraal.
2. Het gaat om afstemming en wisselwerking.
3. De leerkracht doet ertoe.
4. Positieve aspecten zijn van groot belang.
5. We werken constructief samen.
6. Ons handelen is doelgericht.
7. De werkwijze is systematisch, in stappen en transparant.

HGW is een 'ideaalmodel' waarmee we bewuste keuzes maken die we planmatig uitwerken, evalueren en borgen (van onbewust bekwaam naar bewust bekwaam).

4.4 Algemene kwaliteit

Criterium voor het bepalen van de algemene kwaliteit is het landelijk vastgestelde toezichtkader van de Inspectie van het Onderwijs. Dit is inclusief de opbrengsten aan het einde van de school, als op tussenmomenten. We houden jaarlijks kwaliteitsonderzoeken.

5. Beschrijving extra zorg

Bij het inrichten en uitvoeren van de extra onderwijszorg werkt Pronova nauw samen met het SWV Slinge Berkel. De zorgstructuur van school en samenwerkingsverband zijn op elkaar afgestemd en geïntegreerd. Voor de bovenschoolse voorzieningen verwijzen wij naar het zorgplan van het Samenwerkingsverband.

Voor het bieden van extra onderwijszorg zijn de volgende mogelijkheden binnen Pronova gerealiseerd en beschikbaar voor alle leerlingen:

- Er is nauw contact met de ambulant begeleiders van cluster 2,3 en 4, zij ondersteunen team en leerlingen. Expertise en geldstromen (Leerling gebonden financiering(LGF en eigen schoolmiddelen) zijn gebundeld. De medewerkers, de ambulant begeleiders van cluster 3 en 4, werken in een fysieke, prikkelarme ruimte als in de klassen zelf, afhankelijk van de hulpvraag en mogelijkheden van leerlingen en leerkrachten.
- Wanneer de leerling met zijn problematiek niet begeleid kan worden vanuit de basiszorg van Pronova, wordt de leerling besproken in het Zorgadviesteam en doorverwezen naar passende bovenschoolse voorzieningen, zoals rebound De Korte Dreef in Borculo.
- Samenwerking in de vorm van afstemming en overleg met hulpverleners die bij de leerling of zijn gezin betrokken zijn met als doel dat de leerling zich optimaal kan ontwikkelen binnen onze school.
- Vanaf schooljaar 2014-2015 heeft de school ook een fysiek steunpunt waar dagelijks specialisten aanwezig zijn om leerlingen met hun hulpvraag op te vangen van 8.50u tot 10.15u. Dit gebeurt op de leerwerkplaats.

6. Grenzen en groeimogelijkheden van de school

6.1 Groeimogelijkheden en grenzen van het onderwijsconcept van Pronova

Een basis voor onderwijs aan leerlingen met diverse onderwijsbehoeften wordt gelegd door het onderwijsconcept van de school.

Het onderwijsconcept van Pronova kenmerkt zich door:

- Een aanpak die gestuurd wordt door de individuele onderwijsbehoeften van de leerling. Er wordt gewerkt met een bij de leerling passend uitstroomprofiel.
- Een dialoog die continu gevoerd wordt over en binnen de vakken. Er is een teambenadering waarbij leerkrachten overleg voeren over de speciale behoeften van de leerlingen en waarbij de meeste leerkrachten de dialoog voeren met de speciale leerlingen en in staat zijn naar behoefte van de methode af te wijken en hun lessen aan te passen.

Het beeld van de huidige situatie op Pronova past bij het profiel van een dialoogschool.

Groeimogelijkheden van Pronova voor wat betreft het schoolconcept:

- De school kan zich verder ontwikkelen op het punt sturing van het leerproces door de leerling zelf. Traditioneel wordt er in speciale voorzieningen veel uitgegaan van sturing door de leerkracht. Pronova is al bezig om de omslag naar meer sturing bij de leerling te maken.
- Pronova is verder bezig met het handelingsgerichte werken. Ook dit kan de school helpen in haar groei m.b.t. het onderwijsconcept. Het handelingsgericht werken en het IOP zijn met elkaar verbonden. Tevens is het belangrijk om bij de uitwerking niet alleen te denken aan de structuur, maar ook aan de competenties van de medewerkers (zowel mentoren, vakleerkrachten als onderwijsassistenten).
- Het team hecht veel belang aan een integratieve aanpak met zorg en jeugdzorg. School en hulpverlening vindt dat er indien nodig maximaal samengewerkt moet worden ten behoeve van de ontwikkeling van leerlingen.
- De school is in ontwikkeling voor een categorie leerlingen buiten de leerplichtige leeftijd. Inzet van de huidige in het schoolgebouw geïntegreerde leerwerkplaats kan ten dienste staan van het begeleiden naar duurzame arbeid. Het kan hiermee voortijdige schooluitval en werkloosheid van jongeren in een kwetsbare situatie bedienen.
- De school onderzoekt mogelijkheden t.a.v. een bredere toelating, waardoor flexibele individuele programma's ontstaan.
- De school kan zich nog meer op de maatschappij richten door het inrichten van een winkel en restaurant, waardoor de leerling direct een rol vervult voor de buurt/maatschappij.

Grenzen en mogelijkheden voor Pronova voor wat betreft het schoolconcept:

- Bij het werken met individuele ontwikkelingsplannen wordt verondersteld dat leraren een omslag maken van sturen naar coachen. Leerkrachten moeten durven loslaten. Vooral voor vakleerkrachten die zeer gemotiveerd zijn om inhoud over te brengen aan leerlingen kan dit een lastige omslag zijn. Bovendien moet bij betrokken leerlingen met speciale onderwijsbehoeften een goede balans gezocht worden tussen sturing en coaching.
- Een grens wordt gevormd door de gedachte dat leraren bewust kiezen voor een bepaald type onderwijs. Het team denkt vooral vanuit de meerwaarde van speciaal onderwijs en nog wat minder integratief (gericht op hoe het regulier onderwijs versterkt kan worden). Men is ervan overtuigd dat leerlingen zich beter ontwikkelen in een omgeving met leerlingen die vergelijkbare onderwijszorg nodig hebben. De kracht van een meer heterogene leeromgeving wordt door een deel van de teamleden niet als zodanig gezien. Een deel van het team gelooft meer in het indelen van leerlingen naar leervermogen of beperking.
- Door terugloop aantal leerlingen zal er bezuinigd moeten worden op personeel.

6.2 Groeimogelijkheden en grenzen van Pronova op de vijf velden van voorzieningen

Kijkend naar de vijf velden van voorzieningen die mede bepalen wat voor een soort zorgprofiel een school heeft, blijkt dat Pronova op alle gebieden past bij het profiel van een dialoogschool. Op één van de vijf velden, namelijk ruimtelijke omgeving is Pronova een integratieve school te noemen.

Veld 1: de hoeveelheid aandacht/handen in de klas

De groeimogelijkheden van Pronova zijn op dit veld beperkt. Met een klassendeler van 15 en een grote hoeveelheid extra handen heeft Pronova nu al veel te bieden. De toekomst zal uitwijzen of het aantal extra handen kan blijven bestaan gezien de krimp in de Achterhoek.

Veld 2: de onderwijsmaterialen

Een aandachtspunt is hoe de aanwezige materialen passen in de nieuwe aanpak met het IOP. Deze aanpak is erop gericht dat leerlingen nog meer hun eigen leerproces sturen. Daar horen uitdagende materialen bij. Vooral goede onderwijskundige software kan uitkomst bieden.

Veld 3: de ruimtelijke omgeving De omschrijving van de huidige situatie past bij het profiel van een integratieve school. Pronova kan beschikken over een zeer goed toegerust gebouw. Een groeimogelijkheid zit in de leerwerkplaats. Deze kan nog efficiënter en effectiever ingezet worden.

Veld 4: de expertise

Samengevat liggen de groeimogelijkheden voor wat betreft de expertise in eerste instantie bij het uitbouwen van het handelingsgerichte werken in combinatie met het werken met individuele ontwikkelingsplannen. Een andere groeimogelijkheid zit in het sterker maken van het vertrouwen van het team, dat het meer aankan dan het begeleiden van alleen praktijkonderwijsleerlingen.

Veld 5: de samenwerking met andere instanties

De behoefte aan samenwerking met andere instanties groeit mee met de aanwezigheid op school van leerlingen met speciale onderwijsbehoeften. Pronova streeft naar verdere groei in het samenwerken en afstemmen met andere instanties.

6.3 Scholing team Pronova

Doelen

Om de leerlingen beter te kunnen begeleiden zullen we leerkrachten d.m.v. teamtrainingen scholen voor de uitdagingen die de komende jaren aan hen worden gesteld.

De kwaliteit van de zorg wordt gewaarborgd door de aanwezige expertise en verdere scholing van het team.

Eerder is beschreven dat groei van de teamexpertise vooral nodig is m.b.t. het handelingsgerichte werken in combinatie met de innovatie en werken met een individueel ontwikkelingsplan. Nogmaals merken we op dat de omslag die dit met zich meebrengt betrekking heeft op houdingsaspecten. Het zal tijd en aandacht vragen om deze omslag geheel te maken en een teamscholing of coaching kan hieraan een bijdrage leveren

Het vergroten van het vertrouwen van het team dat zij in staat zijn een flexibel aanbod te creëren, waardoor een grotere diversiteit aan leerlingen onderwijs kan volgen op Pronova.

Bijlage:Overzicht Scholing Pronova

2011-2012

<u>Individuele scholing</u>
Strategisch Management Non Profit Universiteit van Utrecht(2 jarig)1 persoon
Arbeidsdeskundige (laatste jaar) 1 persoon
Dyslexie en Dyscalculie 1 persoon
Reken problemen 1 persoon
Opleiding CKV 1 persoon
Functionerings en beoordelingsgesprekken 3 personen
Vakscholing gym 2 personen studie ELO 2 personen
Master SEN 2 personen (gedragsspecialist en SVIB: specialist video interactie begeleiding)
Zorgcoördinator :vervolg oplossingsgericht werken
<u>Teamscholing:</u>
Competenties praktijkvakken en theorie
Ja Maar.....studiedag HGW
Studiedag " Rode en groene school"Jan Ruigrok: Herstelrecht en non contracten

2012-2013

<u>Individuele scholing:</u>
Cursus autocad 4 personen
Herhaling RUWARD 2 personen
Herstelrecht 2 personen
Rekenmasterclass 1 persoon
Master SEN(SVIB 2personen)
Studie "nieuwe kansen voor het Praktijkonderwijs"
EHBO Instructeursopleiding 1 persoon(diploma juni 2012)
Strategisch Management Non Profit Universiteit van Utrecht(2 jarig)1 persoon
EHBO Instructeursopleiding 1 persoon(diploma november 2012)
Jobcoach 6 personen
Oplossingsgericht werken zorg coördinator
<u>Teamscholing:</u>
Oplossingsgericht coachen
ELO

2013-2014

<u>Individuele scholing:</u>
SVIB op verzoek door Roos Willemsen en Marieke Lamers
Office 2010 (op verzoek) Lauke Meijer
Hoofd BHV 1 persoon
Opleiding communicatie door 1 persoon.
mindfulness voor leerlingen op het voortgezet onderwijs door 3 personen
Rekenspecialist door 1 persoon.
NLP, Neuro Linguïstisch Programmeren 1 persoon
EHBO lessen 1 persoon
Cursus Magister 3 personen

<u>Teamscholing:</u>
Werken aan (her)formuleren missie en visie.
Leren profileren: binnen de school meer zicht krijgen op de kracht van Pronova.
Werken aan een flexibel schoolconcept, waar tegemoet gekomen wordt aan de onderwijsbehoeften van een individuele leerling.
ELO Lauke Meijer en Mous Lehman
IOP Competenties
Bezinning op en versterken van rol mentoraat?

2014-2015

<u>Individuele scholing:</u>
SVIB op verzoek door Roos Willemsen en Marieke Lamers
Bachelor reken- en wiskundespecialist via de Graafschap Academie (NCOI)

<u>Teamscholing:</u>
Werken aan (her)formuleren missie en visie. Verder uitdiepen
Leren profileren: binnen de school meer zicht krijgen op de kracht van Pronova.
Werken aan een flexibel schoolconcept, waar tegemoet gekomen wordt aan de onderwijsbehoeften van een individuele leerling.
ELO Lauke Meijer en Mous Lehman
IOP Competenties
Bezinning op en versterken van rol mentoraat?